

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF SCHOOLS SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 1

รุ่งนภา เลยกระโทก¹ อารมณ จินดาพันธ์²
สมใจ เตชบำรุง³

Received : July 19, 2023
Revised : August 2, 2023
Accepted : August 19, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร จำนวน 86 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ในขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างแต่ละบุคคลจากครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า : 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 พบว่ามีพหุแนวทางการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงนำมาสังเคราะห์เป็นโครงการเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านหลักสูตรการวัดผลและประเมินผล (2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) โครงการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (4) โครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทางการศึกษา (5) โครงการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และนิเทศการศึกษา (6) โครงการอบรมพัฒนาครูด้านจิตวิทยาการแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ (7) โครงการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการและบริการทางวิชาการแก่หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

²อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

³อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

The purpose of this research was to study 1) Academic administration of schools secondary education service area office Bangkok 1 Group 3. 2) To study the guidelines for the academic administration of schools secondary education service area office Bangkok 1 Group 3. Determine the sample size by calculating the sample size in the case of knowing the population of 86 people stratified random sampling in the sampling stage and individual sampling from the teaches of schools secondary education service area office Bangkok 1 Group 3. The research tools were questionnaires and structured interviews developed by the researcher by interviewing experts. The research tools were opinionnaires, and structured interviews by interviewing 3 experts. The Statistics used in data analysis were frequency value, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows: 1) Academic administration of schools secondary education service area office Bangkok 1 in overall was rated at high level, when considered in each aspects, The side with the highest mean was school curriculum development and followed by the development of the learning process and the lowest average was the promotion of academic knowledge to the community. 2) Guidelines for the development of academic administration of schools secondary education service area office Bangkok 1 Group 3. It was found that there were many approaches to academic administration. The researcher therefore synthesized it into a project to develop guidelines for academic administration of schools as follows: (1) Teacher and Curriculum Personnel Development Measurement and evaluation. (2) Promotion and development of research to improve the quality of education. (3) Development of media, innovation and technology for education. (4) Delivery and development of educational learning resources. (5) Quality assurance within educational institutions and educational supervision. (6) Teacher development training in psychology. guidance and support system for students, and (7) Promotion of academic knowledge and academic services to other social agencies and institutions that provide education.

Keyword: Academic administration, Guidelines for the development of academic administration, Education Service Area Office

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะ อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : คำนำ) ดังนั้นการที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งโดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 10-15)

การบริหารงานเป็นอีกกระบวนการที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะงานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งหรือหัวใจสำคัญของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 29-30) เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับมอบหมายในปัจจุบันตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ระเบียบและคำสั่งต่างๆ สถานศึกษายังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารด้านการบริหารวิชาการ รวมถึงปัญหาด้านการบริหารและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 2)

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงชีวิตของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่จะเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 มีพหุแนวทางการบริหารงานวิชาการ

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 จำนวน 11 โรงเรียน โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้นจำนวน 627 คน ใช้วิธีการกำหนดขนาดประชากร โดยคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (กลุ่มตัวอย่างใช้ ± 10) (Yamane, 1976) ได้จำนวน 86 คนและใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ในขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายในการสุ่มตัวอย่างแต่ละบุคคล

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดตามสำนักนโยบายและแผนสำนักงานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล ได้แบ่งขอบข่ายงานวิชาการเป็น 12 ด้าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย

เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ด้านตามกรอบแนวทางคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

เครื่องมือฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยดำเนินการหลังจากที่แปลผลและสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ด้านตามกรอบแนวทางคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ตามขอบข่ายงานวิชาการเป็น 12 ด้าน

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

4.1 แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี วรรณกรรม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามากำหนดกระหนงคำถามเครื่องมือตามกรอบแนวคิดของการวิจัย สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยหาค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่มีคุณลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผ่านการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87 และจัดทำชุดแบบสอบถามฉบับจริงใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.2 แบบสัมภาษณ์

สร้างแบบสัมภาษณ์โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ด้านตามกรอบแนวทางคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒินำผลการสัมภาษณ์แต่ละประเด็นมาสรุปผลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือจากโรงเรียน ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 11 โรงเรียน

5.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ผ่านระบบจัดส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

5.3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามตอบกลับถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามผ่านกูเกิลฟอร์ม (Google Form) จำนวน 86 ฉบับ

5.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจสอบความถูกต้องและให้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Rensis Likert,t, 1961,p.204-208)

5.5 เก็บข้อมูลสัมภาษณ์ โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ตารางที่ 1 ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 โดยภาพรวม

(n = 86)

ด้าน	การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.63	0.44	มากที่สุด	1
2.	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.56	0.48	มากที่สุด	2
3.	ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.43	0.54	มาก	3
4.	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.31	0.49	มาก	7
5.	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.33	0.49	มาก	6
6.	ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	4.23	0.47	มาก	8
7.	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.41	0.51	มาก	4
8.	ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.02	0.49	มาก	9
9.	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.37	0.48	มาก	5
10.	ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.49	0.50	ปานกลาง	12
11.	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.80	0.40	มาก	10
12.	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	3.58	0.49	มาก	11
	รวม	4.18	0.48	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (\bar{X} =4.18, S.D.=0.48) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (\bar{X} =4.63, S.D.=0.44) รองลงมาคือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (\bar{X} =4.56, S.D.=0.48) และด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ (\bar{X} =3.49, S.D.=0.50) ตามลำดับ

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3

พบว่าประเด็นสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ที่คิดเห็นตรงกันทั้ง 3 คน มีดังนี้ 1) ด้าน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีกระบวนการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษามีแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สร้างและพัฒนา

เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการบริหารงานวิจัยโดยมีการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ครูกิดนาคะบวนกรวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถวิเคราะห์ปัญหา และออกแบบวิจัยให้สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรทั้งภายในและภายนอกในการผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อการเรียนการสอน สถานศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ กำหนดนโยบายและจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล วางแผนการนิเทศติดตาม กำกับตรวจสอบ และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 7) ด้านการนิเทศการศึกษา การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจนในแต่ละปีการศึกษา มีรูปแบบการนิเทศเครื่องมือนิเทศที่หลากหลาย 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา จัดโครงการอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในด้านจิตวิทยาการแนะแนว การประสานงานร่วมกันระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับงานแนะแนวการศึกษา การสรุปผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานดำเนินงานการแนะแนวการศึกษา และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไป 9) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน จัดการอบรมให้ความรู้ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การสรุปผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานดำเนินงานการและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไป 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน โรงเรียนจัดทำโครงการส่งเสริมความรู้วิชาการสู่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ กำหนดขั้นตอน แผนการดำเนินงานปฏิทิน ประชุมวางแผนอย่างชัดเจนในแต่ละปีการศึกษา และ 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบรั้วองค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาการจัดตั้งกลุ่มแกนนำในการพัฒนางานวิชาการและศูนย์กลางการประสานงานในกลุ่มเครือข่ายจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาร่วมกับเครือข่าย

สรุปผล

จากการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 จากประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน จำนวน 25 ข้อ มาสังเคราะห์เป็นโครงการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในองค์กรได้ 7 โครงการ ดังนี้

1) แนวทางพัฒนาข้อที่ 1 มีกระบวนการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ข้อที่ 2 การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่ 3 สถานศึกษามีแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครองและผู้เรียนมี

ส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ข้อที่ 4 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และข้อที่ 5 สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสั่งเคราะห์เป็นโครงการได้คือ **โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล**

2) แนวทางพัฒนาข้อที่ 6 สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการบริหารงานวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ครูกิรคิดนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน และข้อที่ 7 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถวิเคราะห์ปัญหา และออกแบบวิจัยให้สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสั่งเคราะห์เป็นโครงการได้คือ **โครงการส่งเสริมและพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา**

3) แนวทางพัฒนาข้อที่ 8 ส่งเสริมและสนับสนุน จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรทั้งภายในและภายนอกในการผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อการเรียนการสอน ข้อที่ 9 สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และข้อที่ 10 มีการประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสั่งเคราะห์เป็นโครงการได้คือ **โครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา**

4) แนวทางพัฒนาข้อที่ 11 จัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา และข้อที่ 12 การพัฒนา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสั่งเคราะห์เป็นโครงการได้คือ **โครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทางการศึกษา**

5) แนวทางพัฒนาข้อที่ 13 การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจนในแต่ละปีการศึกษา ข้อที่ 14 มีรูปแบบการนิเทศ เครื่องมือนิเทศที่หลากหลาย ข้อที่ 18 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน ข้อที่ 19 จัดการอบรมให้ความรู้ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และข้อที่ 20 การสรุปผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานดำเนินการและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไป ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสั่งเคราะห์เป็นโครงการได้คือ **โครงการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และนิเทศการศึกษา**

6) แนวทางพัฒนาข้อที่ 15 จัดโครงการอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในด้านจิตวิทยาการแนะแนว ข้อที่ 16 การประสานงานร่วมกันระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับงานแนะแนวการศึกษา ข้อที่ 17 การสรุปผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานดำเนินการแนะแนวการศึกษาและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไปผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสั่งเคราะห์เป็นโครงการได้คือ **โครงการอบรมพัฒนาครูด้านจิตวิทยาการแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**

7) แนวทางพัฒนาข้อที่ 21 โรงเรียนจัดทำโครงการส่งเสริมความรู้วิชาการสู่ชุมชน ข้อที่ 22 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ข้อที่ 23 กำหนดขั้นตอน แผนการดำเนินงาน ปฏิทิน ประชุมวางแผนอย่างชัดเจนในแต่ละปีการศึกษา ข้อที่ 24 การจัดตั้งกลุ่มแกนนำในการพัฒนางานวิชาการและศูนย์กลางการประสานงานในกลุ่มเครือข่าย และข้อที่ 25 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษาร่วมกับเครือข่าย ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนามาสั่งเคราะห์เป็นโครงการได้คือ **โครงการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการและบริการทางวิชาการแก่หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา**

อภิปรายผล

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 พบว่าการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 มีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีกระบวนการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษามีแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งมีการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน นิเทศการศึกษาพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ แนะแนวการศึกษา ประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนางสาวเกตกนก สวยคำข้าว (2561, น. 92) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 มีแนวทางในการพัฒนาแบบพหุแนวทางซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้ สถานศึกษาส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริม พัฒนาการบวนการเรียนรู้การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีรูปแบบการ วัดผล ประเมินผลที่ได้มาตรฐานและหลากหลาย มีวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ มีการนิเทศ แนะแนวการศึกษา พร้อมกับการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยจัดโครงการส่งเสริมความรู้ วิชาการสู่ชุมชน ตลอดจนการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ส่งเสริมและ สนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่านจำนวน 25 ข้อ มาสังเคราะห์เป็นโครงการได้ 7 โครงการ ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในองค์กรได้ ดังนี้ 1) โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) โครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) โครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทางการศึกษา 5) โครงการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และนิเทศการศึกษา 6) โครงการอบรมพัฒนาครูด้านจิตวิทยาการแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 7) โครงการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการและ บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากแนวทางการพัฒนาที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเหมือนกัน ผู้วิจัยได้สรุปเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีกระบวนการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น
2. ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรม การวิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. ควรมีการปรับปรุง พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทางการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
4. โรงเรียนควรมีกิจกรรมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งต่อและแก้ไขปัญหาผู้เรียนได้อย่างครบวงจร
5. โรงเรียนหรือชุมชนควรมีการจัดกิจกรรมประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษา และเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2555**. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก.
- เกตตณก สวycastleข้าว. (2562). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9**. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ:บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564** กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Best. John W. (1970). **Research in Education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Likert, Rensis. (1961). **New Pattern of Management**. New York: McGraw-Hill.
- Yamane, Taro. (1976). **Statistics, An Introductory Analysis, 2nd Ed.**, New York: Harper